

**działamy
z KULTURĄ**

DIAGNOZA

**POTRZEB KULTURALNYCH
I POTENCJAŁU KULTUROWEGO
MIESZKANEK I MIESZKAŃCÓW
ŁOMŻY**

Spis treści

Wstęp	3
Metodologia	4
Kilka słów o Łomży	6
Miejski Dom Kultury – Dom Środowisk Twórczych	11
Galeria pod Arkadami	14
Partnerzy lokalni	16
Studenci	18
Rodzice	25
Seniorzy	29
Pożeracze kultury	35
Osoby z sektora kultury i Radni	40
Ankieta	46
MDK-DŚT oczami pracowniczek i pracowników	54
Wnioski	58

Wstęp

Oddajemy w Państwa ręce raport stanowiący diagnozę życia kulturalnego mieszkańców Łomży. Badania diagnostyczne i raport zrealizowało Stowarzyszenie „Pracownia Etnograficzna” im. Witolda Dynowskiego we współpracy z Miejskim Domem Kultury – Domem Środowisk Twórczych (MDK-DŚT) w Łomży w ramach projektu Działamy z Kulturą, finansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury Dom Kultury+ Edycja 2025 Zadanie I – Inicjatywy Lokalne.

Dokładniejszej analizie zostały poddane wybrane grupy mieszkańców, którzy uczestniczą w życiu kulturalnym miasta i tych, którzy są w niej nieobecni. W badaniach uwzględniliśmy rolę, jaką pełni dom kultury dla mieszkańców, jakie pomysły mają na jego rozwój i włączanie w działalność mieszkańców oraz badaliśmy potencjał kulturowy miasta. Program Dom Kultury+ ma za zadanie zwiększyć zaangażowanie domów kultury w życie lokalnej społeczności poprzez odkrywanie i wspieranie oddolnych inicjatyw kulturotwórczych realizowanych przez samych mieszkańców. Strategicznym celem programu jest „inicjowanie działań służących wzmocnieniu zaangażowania domów kultury w życie społeczności lokalnej, odkrywaniu i rozwijaniu potencjału i kapitału kulturowego jej członków oraz kulturotwórczych zasobów społeczności”¹.

Raport prezentuje wnioski z badań i rekomendacje dla MDK-DŚT. Mamy nadzieję, że analiza raportu pokaże potencjał domu kultury, a także miasta i jego mieszkańców, zainspiruje do wypracowania nowych inicjatyw kulturalnych,

¹ <https://nck.pl/dotacje-i-stypendia/dotacje/programy-dotacyjne-nck/dom-kultury/o-projekcie>

lepiej odpowiadających na potrzeby mieszkańców i mieszkanki miasta oraz zachęci do inwestowania w rozwój kulturalny, a długofalowo pozytywnie wpłynie na budowanie Miejskiego Domu Kultury – Domu Środowisk Twórczych jako miejsca tworzonego wspólnie — przez pracowników i osoby mieszkające w Łomży.

Metodologia

Raport powstał na podstawie etnograficznych badań terenowych prowadzonych w maju 2025 roku z wybranymi grupami mieszkańców. Byli to studenci, rodzice i młodzi dorośli, osoby korzystające z oferty MDK („pożeracze kultury”), osoby aktywistyczne z sektora kultury i Radni oraz seniorzy. Badania były prowadzone przez badaczkę Stowarzyszenia Pracownia Etnograficzna przy wsparciu pracowniczek i pracowników MDK-DŚT.

Głównym celem diagnozy było zidentyfikowanie potencjałów kulturowych mieszkańców, ale także zidentyfikowanie barier do aktywnego tworzenia kultury przez mieszkańców.

Cele szczegółowe diagnozy to:

1. Określenie potencjałów i zasobów kulturalnych w mieście.
2. Analiza aktywności społecznej, czyli badanie obecnej aktywności mieszkańców w dziedzinie kultury.
3. Identyfikacja obszarów, w których społeczność miasta dostrzega potencjał do działalności kulturalnej.
4. Analiza barier uczestnictwa w kulturze, czyli identyfikacja czynników blokujących aktywny udział mieszkańców w życiu kulturalnym miasta.
5. Analiza możliwości włączenia do aktywnego tworzenia kultury grup nieobecnych w dotychczasowej działalności MDK-DŚT.
6. Określenie działań w celu zaspokojenia kulturowych oczekiwań ludności.

7. Analiza możliwości współpracy z instytucjami, grupami nieformalnymi w celu pełniejszego zaspokojenia potrzeb kulturalnych społeczności lokalnej.
8. Oddanie głosu społeczności, czyli włączenie mieszkańców do formułowania propozycji i rozwiązań w dziedzinie działalności kulturalnej.

Badania miały przede wszystkim charakter jakościowy. W ramach badań przeprowadzone zostały warsztaty wydobywcze z wykorzystaniem metod aktywnych i angażujących uczestników (m.in. mapowanie, latające flipcharty, karteczkowe forum), wywiady grupowe, wywiady indywidualne, obserwacja uczestnicząca, dokumentacja fotograficzna, spacer badawczy oraz analiza danych zastanych. Wyniki badań jakościowych zostały uzupełnione wynikami badań ilościowych: wśród mieszkańców miasta została przeprowadzona ankieta z otwartymi pytaniami.

Serdeczne podziękowania kierujemy w stronę wszystkich osób, które wzięły udział w badaniu i podzieliły się z nami swoimi opiniami o MDK-DŚT — każdy głos był dla nas ważny i złożył się na powstanie niniejszego raportu.

Spotkania diagnostyczne Działamy z kulturą, fot. MDK-DŚT

Kilka słów o Łomży

Łomża to miasto powiatowe w województwie podlaskim położone nad rzeką Narew na Nizinie Mazowieckiej. Pomimo administracyjnej przynależności do województwa podlaskiego, miasto stanowi część historycznego Mazowsza (ziemi łomżyńskiej) i tę przynależność mieszkańcy podkreślają. Łomża składa się z czterech dzielnic, które dzielą się na 15 osiedli. Są to Stare Miasto, Południe, Łomżyca i Kraska. Liczba ludności to około 59,5 tys. mieszkańców.

Rynek w Łomży, fot. <https://klubpodroznikow.com/>

Historia miasta sięga 1400 roku, kiedy to książę Janusz I założył miasto. Choć historycy i archeolodzy datują osadnictwo w tej okolicy na IX wiek (grodzisko w Starej Łomży). W XV wieku Łomża była drugim co do wielkości po Warszawie miastem Mazowsza, miastem królewskim i stolicą mazowieckiej Ziemi Łomżyńskiej. Miastem na wodnym szlaku handlowym. Historia późniejszych wieków opisuje upadek świetności miasta, np. po wojnach polsko-szwedzkich, w XIX wieku miasto było pod zaborem rosyjskim. II wojna światowa przyczyniła się do zagłady ludności żydowskiej w Łomży, a w wyniku działań wojennych miasto zostało zniszczone prawie w 70%. Obecnie gospodarka Łomży opiera się na przemyśle spożywczym, browarnictwie, elektronice, przemyśle materiałów budowlanych, drzewnym, meblarskim, produkcji i przetwórstwie płodów rolnych, a także turystyce i agroturystyce.

Katedra św. Michała Archaniola w Łomży, fot. Wikipedia

Do najbardziej znanych zabytków architektury Łomży zaliczyć można obiekty sakralne, m.in. późnogotycką Katedrę św. Michała Archaniola, Zespół klasztorny ss. Benedyktynek, barokowy Kościół i klasztor oo. Kapucynów. A także inne budynki w dawnym centrum miasta, jak Ratusz na Starym Rynku, kamienice z arkadami, kamienice przy ulicy Dwornej i Sienkiewicza oraz kilka budynków użyteczności publicznej jak poczta czy szkoły.

Dawny Bank Państwa (obecnie Sąd Okręgowy przy ul.Dwornej), fot. Wikipedia

Instytucje kultury w Łomży:

- Filharmonia Kameralna im. Witolda Lutosławskiego
- Galeria pod Arkadami (filia Miejskiego Domu Kultury – Domu Środowisk Twórczych)
- Muzeum Północno-Mazowieckie
- Galeria Sztuki Współczesnej (filia Muzeum Północno-Mazowieckiego)
- Regionalny Ośrodek Kultury
- Teatr Lalki i Aktora
- Miejska Biblioteka Publiczna

Najbardziej znane cykliczne kulturalne wydarzenia w Łomży to m.in.:

- Konkurs Krasomówczy „Radość spod kapelusza” im. Hanki Bielickiej
- Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Walizka”
- Dni Łomży
- Ogólnopolskie Dni Kultury Kurpiowskiej

- Międzynarodowy Festiwal Kameralistyki Sacrum et Musica
- Muzyczne Dni Drozdowo-Łomża
- Piknik Historyczny i Inscenizacja Obrony Łomży 1920r.
- Mikrolotowe Mistrzostwa Podlaskiego

Niedaleko Łomży znajduje się Muzeum Militariów i forty w Piątnicy, Muzeum Przyrody i Dwór Lutosławskich w Drozdowie oraz Skansen Kurpiowski w Nowogrodzie.

Łomża położona jest na terenie Zielonych Płuc Polski. W sąsiedztwie miasta znajdują się Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi, a także kilka Rezerwatów przyrody: Rycerski Kierz, Kalinowo, Wielki Dział, Czerwony Bór, Dębowe Góry. W pobliżu, ok. 25 km na północny-wschód, zlokalizowany jest Biebrzański Park Narodowy, a ok. 20 km na północny-zachód Puszcza Kurpiowska. Miasto leży na wzgórzach morenowych, obejmujących wysoką, lewobrzeżną skarpę pradoliny Narwi. Oprócz Narwi przez miasto przepływa również rzeka Łomżyczka.

rzeka Narew, fot. <https://powiatlomzynski.pl/>

Symbole i charakterystyczne elementy tworzące koloryt Łomży to, m.in. legenda o jeleniu i złoty jeleni w herbie miasta (a od niedawna również rzeźba jelenia "Łomżuś"), Hanka Bielicka i jej ławeczka na Rynku, a także upamiętniające ją liczne murale oraz kwietne kapelusze, Filharmonia Kameralna, duża ilość artystów lokalnych, piwo Łomża i „Łomżing” (szczególnie w kulturze masowej), spuścizna po działalności botanicznej Jakuba Wagi, Łomża jako miasto diecezjalne, tradycja kurpiowska (np. konkurs jedzenia fafernuchów) i rzeka Narew jako dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe (flisactwo).

Miejski Dom Kultury

- Dom Środowisk Twórczych

Miejski Dom Kultury – Dom Środowisk Twórczych w Łomży działa nieprzerwanie od 1979 roku, jako samorządowa instytucja kultury. Jest miejscem kojarzonym przede wszystkim z edukacją artystyczną dzieci, młodzieży, osób dorosłych, a także z organizacją licznych wydarzeń artystycznych (koncerty, spektakle, wernisaże, działania performatywne). Obecnie prowadzone grupy edukacji artystycznej dedykowane dzieciom i młodzieży to grupy plastyczne, grafiki warsztatowej, baletowe, tańca współczesnego, teatralne, muzyczne i gimnastyki artystycznej. Przy MDK-DŚT działa również Studio Piosenki eMDeK i Studio Piosenki POP ART, które współtworzą życie artystyczne miasta, koncertując na rzecz lokalnej i regionalnej społeczności (szkoły, kościoły, profesjonalne sale koncertowe – np. Filharmonia Kameralna w Łomży). Pod auspicjami MDK-DŚT działa także Łomżyńska Orkiestra Dęta, zrzeszająca uzdolnioną muzycznie młodzież, m.in. ze Szkoły Muzycznej II stopnia w Łomży.

MDK-DŚT podejmuje również działania aktywizujące artystyczne pasje osób dorosłych, pod auspicjami domu kultury działają: Chór Kameralny Amici, Twórcza Grupa Fanaberia, rozwijająca pasje artystyczne z wykorzystaniem różnych technik malarskich i rysunkowych (w efekcie jej działalności odbywają

się cztery w roku wystawy). W strukturach MDK-DŚT działa także Galeria Pod Arkadami, poza wernisażami twórców z zagranicy i kraju, Galeria tworzy warunki do promocji miejskiego środowiska artystów (malarzy, fotografików), organizując im wystawy i będąc punktem spotkań czy konsultacji artystycznych. W Galerii tworzy także artystyczna amatorska Grupa Synergia, składająca się z osób dorosłych.

MDK-DŚT stale współpracuje z grupami nieformalnymi, np. Nieformalnym Środowiskiem Muzyków Łomżyńskich, w wyniku tej współpracy organizowany jest w Łomży m.in. Światowy Dzień Bluesa. „Nasz dom kultury działa na zasadzie pełnej otwartości, azyl w nim znajdują osoby i grupy, które chcą rozwijać swoje pasje, ale także integrować się towarzysko (miłośnicy gier planszowych, brydżyści, muzycy, zwłaszcza zespoły rockowe)".

Działania MDK-DŚT odbywają się w siedzibie przy ul. Wojska Polskiego 3, w Galerii pod Arkadami przy Rynku, jak i w innych przestrzeniach miejskich, np. w Hali Kultury oraz w plenerze, aby dotrzeć do jak największej liczby mieszkańców. MDK-DŚT regularnie współpracuje z innymi podmiotami sektora kultury, z organizacjami pozarządowymi i władzami samorządowymi, z podmiotami sektora edukacji.

W głównej siedzibie dom kultury posiada sale i wielofunkcyjne przestrzenie widowiskowe z pełnym wyposażeniem nagłośnieniowym, oświetleniowym, przystosowane do organizacji koncertów, spektakli, warsztatów, spotkań, paneli dyskusyjnych (ul. Wojska Polskiego 3). Jest to budynek trzykondygnacyjny o powierzchni użytkowej 817 m². Na parterze znajduje się sala klubowa wyciemniona o powierzchni 123 m² i sala kawiarniana o powierzchni 27 m². Na pierwszym piętrze znajduje się sala Galeria o powierzchni 105 m². Na drugim piętrze sala widowiskowa wyciemniona o powierzchni 190 m².

Galeria pod Arkadami przy ul. Farnej 1 o powierzchni 55m² zlokalizowana jest przy Starym Rynku w Łomży z otwarciem na przestrzeń placu, stwarzające możliwość adaptacji centralnej przestrzeni miejskiej. W ramach MDK-DŚT działa

również Pracownia Plastyczna przy ul. Dmowskiego 2C, są to dwa pomieszczenia o łącznej powierzchni 103m².

W MDK-DŚT zatrudnionych jest łącznie 19 osób na etatach: dyrektora, specjalisty ds. wystawiennictwa, kierownika ds. edukacji kulturalnej i organizacji imprez, specjalisty ds. promocji i dokumentacji, kierownika administracyjno-gospodarczego, instruktora muzyki (dwie osoby), instruktora plastyki, głównej księgowej, specjalisty ds. osobowych, specjalisty ds. ekonomicznych, operatora urządzeń oświetleniowych, operatora urządzeń audiowizualnych, dozorca, pracowników gospodarczych (trzy osoby), kierowcy.

Do najbardziej znanych wydarzeń organizowanych przez MDK-DŚT są Dni Łomży (impreza masowa), Festiwal BIG BIT, Poranki z Kulturą, Kino GALERIA, SYNERGIA rozwój przez sztukę, Cafe Kultura, Konkurs Poetycki im. Jana Kulki, Jazzowy Dom Kultury czy Festiwal Soundtrack.

Siedziba MDK-DŚT przy Wojska Polskiego 3, fot. J.Orlikowska

Galeria pod Arkadami

Galeria Pod Arkadami działa nieprzerwanie od 1980 roku, jest najstarszą istniejącą galerią łomżyńską i stanowi newralgiczny element kulturalny miasta – jako miejsce prezentacji dorobku artystycznego uznanych twórców z przestrzeni

światowej, jak i lokalnego środowiska. 45-letnia działalność Galerii i stojące za nią renoma i autorytet wystawiających w niej artystów, plasują Galerię pod Arkadami na krajowej mapie jako jedną z ważniejszych kameralnych galerii prezentujących twórczość o wysokim poziomie artystycznym, jest miejscem rozpoznawalnym w środowisku artystycznym. Galeria prezentuje twórczość z obszaru fotografii, grafiki, malarstwa, instalacji. Swoje ekspozycje mieli tu m.in.: Jarosław Perszko, Roman Kalarus, Mariusz Dąbrowski, Patrick Bailly-Cowell, Waldemar Mazurek, Krzysztof Szymanowicz, prof. Zbigniew Gostomski, Jan Dobkowski, prof. Andrzej Kalina, Mikołaj Malesza, prof. Andrzej Dworakowski, Marek Sobczak, prof. Elżbieta Banecka, Krzysztof Pająk, prof. Paweł Nowak, Grzegorz Kwieciński, Delfina Krasicka i Anna Trochim, prof. Wojciech Zubala, prof. Leon Tarasewicz, prof. Wiesław Łuczaj, prof. Tomasz Myjak, Ryszard Karczmarski (były prezes ZPAF), prof. Michał Suffczyński, prof. Janusz Knorowski. W galerii prezentowane były również grafiki Maxa Ernsta. Spośród uznanych fotografików wystawiali tu m.in. Wiktor Wołkow, Stanisław Woś, Piotr Sawicki, Marek Dolecki, Anna Worowska, prof. Grzegorz Jarmocewicz, Katarzyna i Mariusz Gajewscy, Krzysztof Wierzbowski, Marek E. Grausz, Henryk Rogoziński, i inni. Galeria jest także miejscem prezentacji łomżyńskiego środowiska fotograficznego (Jerzy Chaberek, Adam Czarniewicz, Stanisław Zeszut, Wojtek Surawski, Zbigniew Ciborowski, Stanisław Andruszkiewicz, Lech Buczyński, Zdzisław Folga, Marcin Mazurowski) i plastycznego (Roman Borawski, Iwona Sielska, Jerzy Swoiński, Przemysław Karwowski, Ewa Skłodowska), a także miejscem promocji młodych twórców oraz debiutów (Agnieszka Szczepańska, Anna Karwowska, Adam Tymiński, Monika Baczewska, Dominika Czarny i inni).

Galeria Pod Arkadami to nie tylko miejsce ekspozycyjno-wystawiennicze, ale także przestrzeń warsztatowa i filmowo-edukacyjna (działalność Grupy Synergia, Kino Galeria) oraz ważny punkt logistyczny w cyklicznej działalności Miejskiego Domu Kultury – Domu Środowisk Twórczych. Galeria jest biurem organizacyjnym wydarzeń realizowanych przez nasz dom kultury w przestrzeni Starego Rynku (takich jak Cafe Cultura, Noc Muzeów). W Galerii Pod Arkadami odbywa się także corocznie wystawa wpisująca się w program

Międzynarodowego Festiwalu „Walizka”. Galeria Pod Arkadami współpracuje również z uczelniami artystycznymi.

Wystawa w Galerii pod Arkadami, fot. J.Orlikowska

Partnerzy lokalni

Poniżej prezentujemy wykaz instytucji kultury z Łomży i okolic, których działalność bazuje na tradycji, sztuce, historii, lokalnym dziedzictwie, jest miejscem turystycznym lub kulturotwórczym. **Kolorem** zaznaczone są te instytucje, z którymi MDK-DŚT współpracuje (okazjonalnie lub regularnie).

Samorządowe instytucje kultury Łomża

1. Miejski Dom Kultury – Dom Środowisk Twórczych/Galeria Pod Arkadami
2. Muzeum Północno-Mazowieckie/Galeria Sztuki Współczesnej
3. Teatr Lalki i Aktora
4. Filharmonia Kameralna im. Witolda Lutosławskiego
5. Biblioteka Publiczna wraz filiami

Instytucje kultury będące referatem Miasta Łomża

1. Hala Kultury
2. Domek Pastora (zawieszona działalność po zakończeniu tzw. trwałości projektu)

Instytucje kultury podlegające pod zarząd Starostwa Powiatowego w Łomży

1. Regionalny Ośrodek Kultury
2. Dwór Lutosławskich w Drozdowie – Muzeum Przyrody i rodu Lutosławskich

Szkoły artystyczne

1. Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. Wojciecha Kossaka w Łomży

Instytucje kultury pod zarządem Marszałka Województwa Podlaskiego

1. Skansen Kurpiowski im. Adama Chętnika w Nowogrodzie

Diecezjalne instytucje kultury

1. Muzeum Diecezjalne w Łomży
2. Centrum Kultury Katolickiej – czyli aula Szkół Katolickich (pełni funkcję instytucji kultury)
3. Centrum Katolickie na ul. Zawadzkiej
4. Dodatkowe inicjatywy kultury chrześcijańskiej przy poszczególnych parafiach, np. dolina Miłosierdzia, Azyl Młodych itp.

Towarzystwa naukowe – Łomża

1. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej
2. Towarzystwo Naukowe im. Wagów
3. Społeczne Stowarzyszenie Prasoznawcze STOPKA

Prywatne inicjatyw artystyczne Łomża, przykłady

1. Pracownia ceramiczna Iva ART
2. Pracownia Pana Twardowskiego (ceramika)
3. Galeria Ivo Świątkowski
4. Galeria Aporia – pracownia malarska Robert Sokołowski

Studenci

Jedną z grup mieszkańców, która jest nieobecna w działalności MDK-DŚT są studenci. W Łomży studiuje ok. 3 tys. studentów. Są to osoby z Łomży i z okolicznych wsi i miasteczek. Osoby niemieszkające w Łomży często nie znają Miejskiego Domu Kultury i nie korzystają z jego oferty. W ramach diagnozy udało nam się spotkać z reprezentacją studentów na warsztacie w Domu Studenta RUBIKON Akademii Łomżyńskiej. Rozmawialiśmy o ich potrzebach i motywacjach kulturalnych, o tym, jakie mają pomysły na działania włączające młodych ludzi w ofertę Domu Kultury, a także co utrudnia im w korzystaniu z oferty kulturalnej miasta. Głos osób ze spotkania dopełniają odpowiedzi udzielone w ankiecie osób, które zaznaczyły status student.

Mocne i słabe strony Łomży

Studenci określili Łomżę jako miasto bezpieczne i dynamicznie rozwijające się. Jednym z wymienianych powodów rozwoju była bliskość mniejszych miejscowości, z których do Łomży przyjeżdżają nowi mieszkańcy i pracownicy, a także zaplecze turystyczne, m.in. dużo zieleni, parki, Bulwary nad Narwią, forty w Piątnicy po drugiej stronie Narwi, szlaki rowerowe, dużo kawiarni, a także muzea i Filharmonia Łomżyńska, która – jak powiedziała jedna z osób – jest znana i ceniona w regionie do tego stopnia, że słuchacze przyjeżdżają nawet z Białegostoku. Jednocześnie sporym wymienianym utrudnieniem była infrastruktura komunikacyjna, głównie brak pociągu. Wielkość miasta uznana była zarówno za jego atut, jak i wadę. Plusem jest to, że ludzie się znają, co daje możliwość do większego zjednoczenia. A jeśli ktoś działa aktywnie, to łatwo jest mieć szeroką sieć kontaktów społeczno-polityczno-zawodowych. „Często widzi się te same twarze, nie można być anonimowym, daje to możliwości licznej współpracy.” Z drugiej strony wielkość miasta i ilość mieszkańców daje mniejsze możliwości inicjatyw w porównaniu do większych miast. Jako zauważalny minus wymieniana była również izolacja pewnych grup

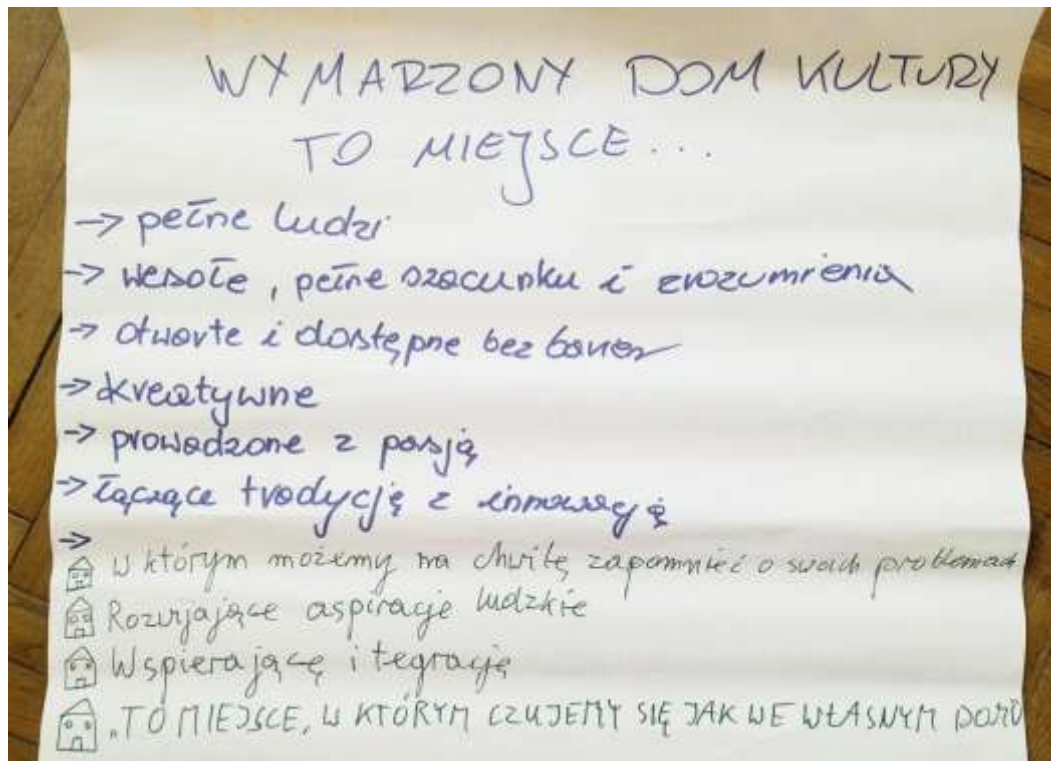
społecznych np. seniorów i młodzieży, dla których brak jest darmowych miejsc do spędzania czasu wolnego.

Jeśli chodzi o korzystanie z oferty Miejskiego Domu Kultury, studenci kojarzą głównie wydarzenia w przestrzeni miasta, na świeżym powietrzu, niektóre niekoniecznie związane z MDK-DŚT np. Przegląd Muzyczny Zespołów Rockowych „ŁOMOT” (wydarzenie w Hali Kultury). Część z osób nie była pewna, gdzie jest siedziba domu kultury, nie kojarzyli też, że Galeria pod Arkadami jest częścią MDK-DŚT. Jedna osoba badana uczęszczała do Twórczej Grupy Fanaberia. Jako przestrzenie dobre do organizacji wydarzeń w Łomży studenci wymienili m.in. Stary Rynek, Bulwary, ul. Farną, Halę Kultury (jako miejsce nowoczesne, ciekawie zaprojektowane), Galerię Veneda, Alejki papieskie, współpracę z innymi instytucjami kultury np. Filharmonią Łomżyńską, a także przestrzenie, w których czas spędza młodzież np. schodki przed katedrą, dwa skateparki (stary i nowy), niedaleko których znajduje się mała muszla koncertowa z trybunami, ścianka wspinaczkowa, fontanna czy korty sportowe. Osoby badane wyjaśniły, że obecnie centrum miasta przeniosło się ze starego rynku w przestrzenie, gdzie znajdują się sklepy i galerie wielkopowierzchniowe. Tam też są restauracje, cukiernie, puby, sklepy, w których przebywają młodzi ludzie.

Na pytanie, z czym kojarzy Ci się dom kultury padły następujące odpowiedzi:

- Transmisja kulturowa
- Liczne spotkania i wydarzenia
- Miejsce otwarte dla wszystkich
- Zabawy, atrakcje
- Inicjatywa kulturowa
- Miejsce, gdzie można rozwijać wszystkie swoje zainteresowania
- Dzielenie się pasją
- Dom + kultura + ludzie

Plansza z warsztatu badawczego ze studentami

Jak studenci spędzają wolny czas? Jakie mają zainteresowania?

- DIY (do it yourself – majsterkowanie, rękodzieło np. origami, szydełkowanie)
- Elektronika i informatyka (np. Arduino – platforma programistyczna)
- Spacery
- Lingwistyka
- League of Legends – sieciowa gra komputerowa
- Oglądanie filmów
- Spotkania ze znajomymi, spotkania rodzinne, przyjacielskie
- Zainteresowania naukowe, np. o wychowaniu, tradycji, prawne
- Wyjazdy turystyczne
- Gra na instrumentach np. skrzypcach
- Praca ze zwierzętami
- Taniec
- Malowanie
- Śpiewanie

Co utrudnia korzystanie z oferty kulturalnej? Głównymi wymienianymi powodami były:

- Brak dostatecznego informowania o ofercie kulturalnej, a nawet niewiedza, że miasto posiada Dom Kultury. Studenci nie wiedzieli np. czy MDK-DŚT posiada profile w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram) → **Pomysł:** Jednorazowa akcja promująca profile społecznościowe MDK-DŚT wśród młodzieży i studentów. Specjalny plakat, ulotka, ogłoszenia w szkołach i przez profile studenckie, kod QR zachęcający do dołączenia
- Brak dostosowania promocji do różnych grup wiekowych. Studenci podsumowali, że różne media społecznościowe trafiają do różnych grup odbiorców (Facebook do starszych, studenci wolą Instagram, a młodzież Tik Tok). Podkreślali również, że często nie widzą dla siebie oferty kulturalnej. Już nie są młodzieżą, więc gdy widzą wydarzenie dedykowane młodzieży to raczej na nie nie idą. Tak samo jeśli wydarzenie jest dla dorosłych, kojarzy się ono ze starszymi osobami. → **Pomysł:** Oferta dedykowana do młodych dorosłych lub konkretnie dla studentów, aby jasne było, że jest to grupa mile widziana. Studenci wspomnieli również, że dobrym kanałem komunikacji byłyby bezpośrednie ogłoszenia w Domu Studenta lub przez samorząd studencki, na forach i portalach, z których na co dzień korzystają studenci.
- Dyspozycyjność czasowa – niski poziom dostępności odbiorców (studenci uczą się, pracują, często nie mają czasu na dodatkowe aktywności)
- Brak wcześniejszych badań potrzeb kulturowych (pytania, czego studenci chcą i potrzebują, zauważenie tej grupy) → **Pomysł:** Cykliczne sondowanie wśród grupy studentów np. poprzez samorząd studencki

- Brak poruszania tematów, które są obecne w przestrzeni społecznej
- Zablokowanie społeczne – po pandemii ludzie nie czują się komfortowo w grupie obcych, nowych osób, co skutkuje brakiem chęci uczestniczenia → **Pomysł:** Dom Studenta RUBIKON to miejsce znajome studentom, którzy w nim mieszkają i potencjalnie dostępne na zorganizowanie działań MDK-DŚT
- Mało szczegółowe informacje dotyczące wydarzenia, czego można się spodziewać → **Pomysł:** Można zachęcić, pokazując jak było rok temu na tym samym lub podobnym wydarzeniu.

Jakie młodzi ludzie mają motywacje do udziału w kulturze?

- Spotkanie nowych osób – nawiązywanie relacji
- Budowanie poczucia przynależności do społeczności, poczucie wspólnoty
- Lokalny patriotyzm
- Rozwijanie umiejętności miękkich
- Interesujące tematy kulturowe
- Oryginalne wydarzenia tematyczne, których wcześniej nigdzie nie było

Jaka oferta przyciągnęłyby młodych ludzi do MDK-DŚT:

→ Pomysły:

- Zajęcia z tańca współczesnego dla dorosłych lub konkretnie dla studentów
- Konkursy wokalne dla młodych dorosłych
- Wychodzenie z ofertą do studentów w ich przestrzeni, np. do domu studenckiego, do klubów np. Klub 54 (miejsce dwupoziomowe, na górze stoły bilardowe, kanapy, klimatyczna przestrzeń), Pub „Pod Ratuszem”, Pub 9-tka, kawiarnia White Bear Cafe
- Widoczność promocji oferty w miejscach, gdzie przebywają studenci np. dom studenta, puby, kawiarnie
- Oferowanie warsztatów z konkretnych umiejętności manualne np. stolarka

- Większa dostępność on-line (najchętniej Instagram, TikTok, ew. Facebook)
- Kursy i szkolenia z kompetencji cyfrowych dla cyfrowych tubylców² – „Z PRAWDZIWYMI ekspertami!!! Niby korzystamy, a nie umiemy”. Studenci wyjaśniali, że mimo tego, że świat cyfrowy jest z nimi od dzieciństwa, to często nie mają podstawowych umiejętności cyfrowych
- Warsztaty z programowania np. platforma Arduino
- Warsztaty z robotyki (ESP32, LEGO)
- Szkolenia, spotkania dotyczące wyboru życiowej ścieżki, spotkania z psychologiem
- Mam talent – konkurs promujący szeroko pojęte talenty artystyczne, pokaz talentów mieszkańców miasta
- Warsztaty kulinarne
- Przestrzeń do integracji młodych ludzi – brakuje miejsc do spędzania razem czasu. Chodzi o luźne inicjatywy, które mogą przyciągać niezobowiązującym charakterem. „Gdzie można przyjść, pogadać, spotkać się, spędzić razem czas, gdzie nic nie jest wymagane – wyluzuj się, bez zobowiązań”.
- Wydarzenia rekreacyjne dla społeczności łączące pokolenia np. kino plenerowe, pikniki miasta, spotkanie z kimś ciekawym, wydarzenia tematyczne np. święto, dzień czegoś lokalnego
- Konkurs historyczny o Królewskim Mieście Łomża w formie np. podchodów miejskich, gry terenowej czy pikniku historycznego. Wydarzenia, przy którym łączą siły różne instytucje – podchody, stacje w różnych instytucjach, zadania i nagrody
- Jenga XXL, czyli zręcznościowe gry w dużym formacie w otwartych przestrzeniach miasta
- Zamek z kartonu – przykład instalacji wielkoformatowej inspirowanej placami zabaw dla dorosłych – miejsce, w którym dorosły może poczuć się jak dziecko.

² https://pl.wikipedia.org/wiki/Cyfrowy_tubylec

- Wystawa fotografii codzienności – prace młodych ludzi prezentujące życie codzienne, fotografia robiona smartphonem.

Młodzi ludzie dopowiadali, że są otwarci na współpracę z MDK-DŚT również w formie wolontariatu, pomocy przy wydarzeniach, czy rozwijania strategii skierowanej do młodszych grup odbiorców np. pomocy w rozwijaniu mediów społecznościowych MDK-DŚT. Zauważyli również potrzebę integracji międzypokoleniowej nie tylko odległych sobie pokoleń np. młodzież-seniorzy, ale również młodzież-studenci. Obserwują oni, że młodzieżowe trendy i zainteresowania różnią się od tych studenckich, szybko się zmieniają i ciekawie byłoby poznać również te grupy ze sobą. → **Pomysł:** Spotkania dialogowe³:

organizacja spotkań tematycznych, których celem jest wzajemne zrozumienie i słuchanie różnych punktów widzenia. Tego typu spotkania międzypokoleniowe mają wartość w zderzeniu „nowego i starego pokolenia kulturowego” – jedni uczą drugich, następuje przestrzeń do zrozumienia się nawzajem i integracji.

Najważniejszą potrzebą okazała się integracja w gronie samych studentów. Łomża nie jest miastem akademickim, nie ma też rozbudowanej kultury studenckiej ani przestrzeni dedykowanych studentom (jak np. w Białymstoku). Studenci, z którymi rozmawialiśmy ocenili, że łomżyńska społeczność studencka nie jest zintegrowana. Sporo osób studiujących w Łomży to starsze osoby pracujące, które się doszkalają. „Mieszkańcy domu studenta, czyli faktyczni młodzi studenci, to oni są społecznością akademicką do zjednoczenia”. Brakuje też pomieszczeń, gdzie studenci mogliby razem usiąść, popracować, spotkać się ze znajomymi, bez zamawiania za każdym razem kawy i ciastka, bez wydawania pieniędzy. → **Pomysł:** Promocja MDK-DŚT w kontekście zaprezentowania siedziby domu kultury. Wielu studentów nie wie, jakie są tam dostępne przestrzenie, a być może znaleźliby tam dla siebie przyjazną przestrzeń na tego typu luźne spotkania. Dom Kultury jest niedaleko Domu Studenta.

³ https://www.zrozumdrugiego.pl/zrozumdrugiego/static/podrecznik_interaktywny.pdf
<https://fed.org.pl/dialog-publiczny-po-polsku/>

Spotkanie w Domu Studenta RUBIKON

Rodzice

Kolejną grupą badaną byli rodzice. Na spotkaniu rozmawialiśmy o ich potrzebach kulturalnych i pomysłach na działania skierowane konkretnie dla nich, niekoniecznie tylko przez pryzmat ich dzieci (do których MDK-DŚT często dociera ze swoją ofertą). Wyniki zebrane na spotkaniu warsztatowym dopełniają odpowiedzi osób, które wypełniły ankietę oraz zaznaczyły, że są rodzicami.

Dorośli z dziećmi najczęściej chodzą na koncerty, spektakle i zajęcia edukacyjne (np. zajęcia plastyczne dla dzieci). Wielu z nich wspominało, że regularnie korzysta z oferty MDK-DŚT: „Chodziłam na warsztaty Poznaj Swój Głos. Wcześniej chodziłam z synami na Poranki z Kulturą”. „Syn gra w Łomżyńskiej Orkiestrze Dętej przy MDK-DŚT”. Ankietę wypełniły też osoby, które nie korzystają z oferty MDK (powody: zbyt duża odległość lub brak zainteresowania ofertą). Odpowiedziały również osoby śpiewające w Chórze Kameralnym Amici przy Domu Kultury.

Jeśli chodzi o kanały promocji MDK-DŚT, najczęściej wymienianą platformą, z której korzystają rodzice był Facebook i profil MDK-DŚT, a także oficjalna strona domu kultury (<https://www.mdk.lomza.pl/>). Inne media to portale

i gazety łomżyńskie np. Portal 4Łomża (<https://4lomza.pl/>), a także ogłoszenia w formie plakatów na słupach ogłoszeniowych, banery na tablicach miejskich i informacje od znajomych. → **Pomysł:** Partnerstwa z innymi instytucjami w kontekście promocji. „Myślę, że dobrze byłoby zostawiać też informacje o takich wydarzeniach na stronach innych placówek kulturalnych Łomży, jak choćby biblioteki, które mogłyby na swoich tablicach ogłoszeń czy swoich portalach udostępniać informacje o wydarzeniach w MDK i wzajemnie.”

Wymarzony Dom Kultury to miejsce, w którym:

- Są elastyczne godziny pracy instytucji – osoby pracujące chcą uczestniczyć w zajęciach po swoich godzinach pracy
- Możemy swobodnie się spotykać i rozwijać pasje
- Dbą się o poczucie bezpieczeństwa i komfort uczestników
- Włącza mieszkańców we współtworzenie oferty – zbiera opinie, jak stworzyć dla każdego sprzyjające warunki
- I emeryt i przedszkolak znajdą coś dla siebie
- Miejsce otwarte i oswojone, pełne gwaru, zajęć, pomysłów i wydarzeń artystycznych, dla dzieci i dorosłych

Oprócz działalności artystycznej, która odbywa się w siedzibie MDK rodzice podkreślali, że ważnym elementem są też wydarzenia plenerowe i we współpracy z innymi instytucjami. Najczęściej wymieniane instytucje i miejsca, jako potencjalnie dobre do organizowania wydarzeń przez MDK-DŚT wymieniano muzea, teatry, Stary Rynek czy Bulwary. A także współpraca z takimi placówkami jak: domy seniora, Hala Kultury (w celu wystawiania spektakli, warsztatów), Ośrodek Środowiskowy Pomocy Psychologicznej i Psychotrapeutycznej, Teatr Lalki i Aktora⁴.

⁴ Warto wspomnieć, że MDK-DŚT regularnie współpracuje z wieloma instytucjami miejskimi przy różnych wydarzeniach. Badania pokazały, że wyzwaniem nie jest brak współpracy, lecz to, że mieszkańcy często nie mają skojarzenia lub znajomości partnerstw i tego, jak organizowane są pewne wydarzenia i w ramach jakiej współpracy.

Zalety MDK-DŚT:

- Możliwość korzystania z sali koncertowej (np. na próby zespołu) i zaproszenia znajomych i bliskich na swoje zajęcia
- Możliwość korzystania ze sprzętu muzycznego, np. wzmacniacz, mikrofony, kolumny, statywy
- Możliwość rozwijania swoich pasji przy MDK
- Osoby pracujące są otwarte na pomysły

Jako główne wady wymieniona została sytuacja lokalowa: brak dostatecznego i nowoczesnego sprzętu i wyposażenia sal, np. pod taniec czy gimnastykę artystyczną, brak windy, kiepski parking i dojazd. Ocena dotyczyła też oferty zajęciowej: „Brakuje bezpłatnej oferty skierowanej do młodzieży i osób starszych. Dla dzieci jest mnóstwo zajęć.” „Godziny zajęć niedopasowane do grafiku naszej rodziny.” Pojawił się również wątek reklamy, nieznajomości oferty i niewiedza o tym, że Dom Kultury faktycznie jest miejscem otwartym, w którym mieszkańcy mogą zarezerwować salę na próby amatorskiego zespołu. Powodami nieuczestniczenia był też zmienny grafik pracy, przez to trudność w uczestniczeniu w regularnie działających grupach.

Warsztat z rodzicami, fot. MDK-DŚT

Motywacją do udziału w wydarzeniach kulturalnych jest rozwój osobisty, rozwój hobby i zainteresowań, chęć poznania nowych ludzi, wzajemne inspirowanie się, a także odpoczynek i relaks. Wiele osób zaznaczyło, że motywacją jest też rozwój dziecka i patrzenie jak osiąga ono sukcesy.

Działania kulturalne we współpracy z mieszkańcami, które cieszyłyby się popularnością i odpowiadały na ich potrzeby:

→ **Pomysły:**

- Cykliczne warsztaty manualne dla dorosłych z rękodzieła – osoba wychodzi z gotowym produktem z każdych zajęć, np. ceramika, dzierganie, szycie, druty, szydełko, haft, decoupage – każde zajęcia to inny temat
- Cykliczne zajęcia plastyczne z rysowania dla dorosłych (nauka rysowania, różne tematy i techniki – każde zajęcia inny temat) lub specjalne techniki jak malowanie/pisanie ikon, a także zajęcia malarskie o różnym stopniu zaawansowania (z dostępną grupą początkującą)
- Warsztaty fotograficzne
- Joga/pilates, ruch na świeżym powietrzu, w plenerze
- Bardziej rozbudowane Cafe Kultura
- Zajęcia bazujące na naukowych eksperymentach dla dzieci (w formie nauczania nieformalnego)
- Zajęcia muzyczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, nauka gry na różnych instrumentach (gitara, perkusja, akordeon, instrumenty klawiszowe itd.)
- Spotkania z zaproszonymi gośćmi
- Warsztaty z psychopozytywności – cel: wzmacniać poczucie własnej wartości, ćwiczenie asertywności, cykl zajęć dla szkół
- Półkolonie dla dzieci w wakacje z elementem psychologii
- Mobilny dom kultury wychodzący z ofertą do przedszkoli i szkół „Gdyby każda klasa z każdej szkoły miała promocyjne zajęcia MDK, to może dzieci by chciały przychodzić, a rodzice, wiadomo, zgodzą się”.
- Koncert w Parku miejskim im. Jakuba Wagi

- Więcej zajęć dla osób dorosłych 40+
- Zajęcia z samoobrony
- Spotkania młodych mam z małymi dziećmi
- Równocześnie zajęcia dla rodziców, podczas zajęć dla dzieci
- „Ja osobiście poszukuję zajęć kreatywnych dla osób dorosłych”
- „Dla mnie osobiście najlepszą formą byłyby warsztat czy inne wydarzenia, które byłoby organizowane raz w miesiącu, piątek-sobota”
- Wieczorne warsztaty zwłaszcza w zimowe wieczory

Dla większości rodziców istotne było, aby oferta kulturalna przede wszystkim odpowiadała na potrzeby ich dzieci, jednak motyw samorozwoju i realizacji własnych potrzeb kulturalnych również był istotny. Pojawiło się wiele pomysłów na działania skierowane do dorosłych. Jest to grupa o tyle złożona, że do pewnego stopnia potrzeby rodziców związane są i zależne od potrzeb dzieci i ta więź przekłada się również na odbiór i tworzenie dostosowanej oferty kulturalnej.

Seniorzy

Kolejną grupą rzadziej uczestniczącą w ofercie Miejskiego Domu Kultury są seniorzy. Dane demograficzne wskazują, że za dekadę seniorzy będą stanowić ponad 30 proc. ogółu mieszkańców Łomży, co wskazuje na konieczność objęcia tej grupy procesem badawczym i stworzenia nowych strategii rozwoju sektora kultury i efektywniejszego włączenia tej grupy. W Łomży działają Domy Seniora, Miejski Dom Pomocy Społecznej, Uniwersytet Złotego Wieku, a także Stowarzyszenia: Aktywny Senior Łomża, Klub Senior+, Klub Seniora MOPS w Łomży. Z częścią tych instytucji i organizacji MDK-DŚT już współpracuje, z pozostałymi może dopiero rozwinąć współpracę w przyszłości. Z grupą zaangażowanych seniorów spotkaliśmy się na spotkaniu badawczym w MDK-DŚT. Do podsumowania tej rozmowy dołączamy również głosy seniorów, którzy wypełnili ankietę.

Jak seniorzy oceniają MDK-DŚT?

Atuty:

- Wiadome nam jest, że w MDK-DŚT odbywają się różne zajęcia i imprezy dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Dobrze, że istnieje taki Dom Kultury!
- Coroczna organizacja Cafe Kultura!
- Galeria pod Arkadami (grupa seniorów to pierwsza grupa badanych, która kojarzy, że Galeria pod Arkadami jest częścią MDK-DŚT)
- Studio Wokalne eMDeK – częste występy
- Stałe dofinansowanie imprez i wydarzeń
- Doświadczenie, wiedza i kompetencje pracowników MDK-DŚT
- Kalendarz wydarzeń cyklicznych
- POPIERAMY działalność!
- Wieloletnie wspieranie imprez kulturalnych np. Święto ulicy Farnej

Wady:

- Stowarzyszenie Aktywny Senior chciałoby nawiązać kontakt i współpracę z MDK-DŚT, gdyż obecnie nie ma tego kontaktu
- Cafe Kultura – dlaczego odbywa się tylko raz w roku?
- Galeria pod Arkadami – brak wyjścia z imprezami i wystawami na zewnątrz np. na rynek
- Brak imprez kierowanych bezpośrednio do Seniorów
- Brak systemowej współpracy z innymi podmiotami przy realizacji wydarzeń
- Brak udogodnień lokalowych np. windy
- MDK-DŚT jest trochę za mały
- Kalendarz wydarzeń miejskich nie zawiera dokładnych informacji o ofercie MDK-DŚT
- Dostępność wydarzeń darmowych, na które trzeba odebrać wejściówkę czasami jest utrudniona – wejściówki szybko są rozdysponowane

Spotkanie badawcze z seniorami w MDK-DŚT, fot. MDK-DŚT

Jakimi drogami seniorzy dowiedzą się o ofercie?

Głównie pocztą „pantoflową”, czyli od znajomych, a także czytają plakaty na mieście, śledzą profil Domu Kultury na Facebooku lub ogłoszenia na innych portalach. Część seniorów biorących udział w badaniu uczestniczy w ofercie MDK-DŚT. Najbardziej znanym wydarzeniem jest Cafe Kultura. Niektórzy śpiewają w Chórze Amici lub należą do Grupy Fanaberia. Inni przychodzą na koncerty i przedstawienia, wystawy malarskie, spektakle teatralne czy kino w Galerii pod Arkadami. Nieuczestniczenie spowodowane jest brakiem czasu i nakładaniem się różnych wydarzeń miejskich, brakiem dojazdu do MDK i udogodnień dla osób starszych, opłatami za udział w wydarzeniu. Głównymi motywacjami do uczestnictwa w ofercie kulturalnej miasta jest potrzeba aktywnego odpoczynku, rozwoju intelektualnego, spotkania z ludźmi i zaspokojenia potrzeb kulturalno-artystycznych.

Potencjał kulturowy Łomży. Z jakiego dziedzictwa kulturowego może czerpać MDK-DŚT? Z kim kontynuować współpracę, jakie wydarzenia i tradycje wzmacniać?

- Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów – współpraca i wykorzystanie wiedzy
- Punkt Informacji Turystycznej i Kulturalnej – współpraca merytoryczno-logistyczno-promocyjna
- Przewodnicy łomżyńscy – współpraca i wykorzystanie wiedzy
- Muzeum Północno-Mazowieckie – współpraca i wiedza
- Historia miasta Łomży – historycy zapoznają z przeszłością, jako temat przewodni wydarzeń kulturalnych
- Dni Łomży, Międzynarodowe Dni Rodzin
- Juwenalia
- Senioriady
- Spotkania cykliczne na Bulwarach
- Spotkania międzypokoleniowe – wymiana doświadczeń
- Integracja z klubami seniora
- Współpraca ze szkołami każdego stopnia i każdej specjalności
- Współpraca z każdą placówką kultury w Łomży, szczególnie biblioteki, Hala Kultury, galerie
- Obiekty sportowe – wydarzenia rekreacyjne o różnej tematyce

Pomysły na wydarzenia włączające seniorów. Czym seniorzy mogą się podzielić:

- Doświadczeniem w organizacji grupowych zajęć, np. gimnastyka, basen rekodzieło
- Doświadczeniem życiowym – spotkania międzypokoleniowe, pasje, podróże, dialog międzypokoleniowy Senior + młodzież, dzieci
- Spotkania tematyczne – lokalni kolekcjonerzy, pasjonaci
- Przegląd Twórczości Seniorów, wydarzenia artystyczne z udziałem seniorów
- Organizowanie pikników

- Stragany z regionalnymi potrawami: degustacje, wymiana doświadczeń
- Umiejętności literackie seniorów

WYDARZENIA CYKLICZNE dla seniorów, które mógłby zaproponować MDK-DŚT (warsztaty, wykłady, spotkania itp.)

→ Pomysły:

- Konkurs na danie regionalne – Łomża nie ma swojego dania regionalnego. Turyści, którzy przyjeżdżają do Łomży często pytają o smaki regionalne, jednak miejskie restauracje nie proponują takiej oferty. Można jedynie kupić psiwo kozicowe w sklepie kurpiowskim. Padł pomysł konkursu na danie regionalne, aby wykorzystać wiedzę seniorów i stworzyć inspirowane tradycją danie łomżyńskie
- Spotkania z ludźmi kultury z Łomży i regionu
- Warsztaty rękodzieła ludowego związanego z lokalną kulturą i tradycją
- Kontynuacja spotkań muzyczno-towarzyskich na łomżyńskich Bulwarach lub na Starówce (choć wokół Rynku pojawiła się dyskusja, dla niektórych jest tam za duża „betonoza”)
- Wykłady cykliczne z lekarzami, dietetykami na temat: choroby wieku seniorów, diety, leczenie (Diabetolog, Psychiatra, Internista)
- Wykłady zaproszonych medyków i ludzi związanych z medycyną o procesie starzenia się i zapobiegania chorobom i urazom
- Więcej występów zespołów regionalnych, np. zespoły kurpiowskie
- Kultywowanie gwary kurpiowskiej
- Przegląd twórczości seniorów
- Więcej działań bezpłatnych z przystępniejszym systemem dysponowania darmowymi wejściówkami
- Zajęcia plastyczne dla dorosłych
- Tańce ludowe dla dorosłych
- Łączyć kulturę, sport i rekreację

warsztat z seniorami, fot. MDK-DŚT

Seniorzy wspominali również, że w mieście brak jest miejsc dedykowanych starszym osobom i jest potrzeba stworzenia przestrzeni, lokalu rozrywkowo-towarzyskiego dla tej grupy, np. w formie klubokawiarni z przystępnymi cenami, gdzie można spędzić czas lub zorganizować wydarzenie. Miejsca, które będzie w dostosowanej do starszych osób przestrzeni i niedaleko kulturalnych ośrodków.

Według naszych rozmówców najslabszym ogniwem oferty kulturalnej Łomży jest brak współpracy i łączenia sił między instytucjami kultury w mieście. Współprace te zachodzą, ale seniorzy ocenili, że mogłyby one być bardziej systemowe. Tego typu działania mogłyby łączyć grupy odbiorców związanych z różnymi instytucjami kultury.

Pożeracze kultury

Kolejną grupą badanych były osoby uczestniczące w ofercie MDK-DŚT. Roboczo ta grupa została nazwana „pożeraczami kultury”, gdyż są to osoby aktywnie włączające się w działalność kulturalną miasta, które mają pomysły i chcą mieć wpływ na rozwój Łomży. Na spotkaniu pojawiły się osoby w różnym wieku, oprócz dorosłych również młodzież licealna, która uczestniczy w zajęciach MDK z grafiki warsztatowej.

Na pytanie, jaką rolę dla lokalnej społeczności powinien spełniać miejski dom kultury i na jakie **potrzeby** odpowiadać, padły następujące odpowiedzi:

- Realizować potrzeby edukacyjne mieszkańców, wspierać rozwój
- Aktywnie promować lokalnych artystów, publikować dzieła lokalnych artystów
- Aktywizować różne środowiska, integrować lokalną społeczność
- Udostępniać różne rodzaje wydarzeń
- Zapewniać przestrzeń do rozwoju lokalnej kultury
- Włączać mieszkańców w tworzenie oferty kulturalnej, pytać o potrzeby
- Tworzyć ofertę międzypokoleniową – młodzi i seniorzy
- Tworzyć Scenę Otwartą – teatr dla amatorów, wystawy plastyczne, malarskie, prezentujące prace amatorów
- Rozwijać kulturę wśród młodzieży
- Pomagać w nabyciu umiejętności na studia artystyczne – np. muzyczne, plastyczne, rękodzielnicze, techniczne
- Łączyć siły z innymi instytucjami – łączenie sił określane było jako duży potencjał, który w tym momencie nie jest w pełni wykorzystywany
- Instytucja parasolowa dla mniejszych twórców – dawać przestrzeń do rozwoju
- Rozwijać ofertę szerzej poza miasto

- Zapewniać dostęp do oferty kulturalnej osobom w trudniejszej sytuacji np. organizować transport, zajęcia bezpłatne, spotkania w miejscach dostosowanych do określonych potrzeb

warsztat z „pożeraczami kultury”, fot. MDK-DŚT

POTENCJAŁ KULTUROWY ŁOMŻY, czyli tradycje, historie, zabytki i dziedzictwo, na którym MDK-DŚT może bazować, a także ludzie, miejsca, instytucje, z którymi MDK-DŚT może współpracować:

- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej
- Szeroka oferta kulturalna, którą warto kontynuować i wspierać partnerstwami m.in. Filharmonia, Teatr Lalki i Aktora, Regionalny Ośrodek Kultury
- Lokalni artyści i przestrzenie twórcze – Iva Art, chętna na współpracę z MDK-DŚT i ze szkołami
- Muzeum w Drozdowie (przyroda)

- Galeria pod Arkadami – jako znana marka, która może podbijać renomę MDK-DŚT (wielu mieszkańców nie kojarzy, że Galeria podlega pod MDK-DŚT, a kojarzenie tego połączenia mogłoby jeszcze bardziej wzmocnić wizerunek domu kultury)
- Akademia Łomżyńska + SOWA (Strefa Odkrywania, Wyobraźni i Aktywności)
- Liceum Mistrzostwa Sportowego
- Państwowe Liceum Plastyczne i inne licea
- Partnerstwa miejskie np. Zambrów, Kolno, Ostrów Mazowiecka
- Uczelnia Jańskiego w Łomży
- Hala Kultury
- Skansen w Nowogrodzie
- Katedra Łomżyńska
- Ukryte talenty poetyckie mieszkańców
- Noc Muzeów
- Muzeum diecezjalne
- Stowarzyszenie Prasoznawcze Stopka
- Pchli targ – perełki regionu i pasjonaci, kolekcjonerzy
- Muszla koncertowa
- Bulwary
- Tradycje kurpiowskie
- Wzgórze św. Wawrzyńca
- Wyścigi puchówków na Narwi
- Mikrolotowe Mistrzostwa Podlaskiego KONTAKTY

Jak w tak różnorodnej ofercie mieszkańcy oceniają Miejski Dom Kultury – Dom Środowisk Twórczych? **Jako atuty i mocne strony wymieniono:**

- Szeroką ofertę kulturalną i dużo warsztatów do wyboru
- Współpracę z najmłodszymi
- Dobłą lokalizację
- Kompetentne kierownictwo i dobrą organizację wydarzeń
- Dobłą atmosferę

Jako minusy oferty i działalności MDK-DŚT wymieniono:

- Słabą promocję wydarzeń
- Brak sali widowiskowej
- Generalnie braki sprzętowe (mikroporty, mikser do świateł, oświetlenie inteligentne) – dodatkowo sprzęt ten wykorzystywany jest również na inne wydarzenia miejskie, więc jest dość wyeksploatowany i nieprzystający do nowoczesnych wydarzeń i standardów
- Mało współpracy ze szkołami średnimi – licealiści podkreślali, że nie dociera do nich informacja o wydarzeniach MDK-DŚT oraz, że nie do końca czują się reprezentowani w ofercie MDK-DŚT. Jeśli dociera do nich oferta i być może skierowana jest do tej właśnie grupy wiekowej, to młodzi ludzie nie czują, że jest to dla nich oferta – uznają, że jest skierowana do młodszej grupy → **Pomysł:** Promocja bezpośrednia w formie plakatów w szkołach, ogłoszeń w radiowęźle, przez nauczycieli lub z wyraźnym zaznaczeniem, że zaproszenie kierowane jest do licealistów. A także konsultowanie pomysłów na wydarzenia z młodzieżą.
- Mało koncertów lokalnych twórców, którzy nie mają gdzie ćwiczyć i pokazywać swojej twórczości, a także mało atrakcyjnej przestrzeni wystawienniczej dla nowych artystów, którzy dopiero chcą się wybić.

warsztat z „pożeraczami kultury”, fot. MDK-DŚT

Nowe działanie kulturalne dla aktywnych mieszkańców. Jaka oferta MDK-DŚT byłaby dla nich ciekawa i odpowiadałaby na potrzeby?

→ **Pomysły:**

- Więcej graficznych zajęć skierowanych do nastoletniej grupy wiekowej
- Spotkania i warsztaty fotograficzne dla osób początkujących
- Zajęcia przygotowawcze do egzaminu na architekturę
- Wystawy prac wizualnych
- Koncerty promujące artystów muzycznych z Łomży
- Warsztaty muzyczne
- Tomiki poetyckie, spotkania literackie - zwłaszcza dla licealistów
- Wydawanie periodyku kulturalnego

- Stworzenie klubu aktywności młodzieżowej⁵, który młodzież będzie mogła tworzyć wspólnie z domem kultury i proponować oddolne działania
- Comiesięczne spotkania muzyczne, filmowe, literackie, edukacyjne dla dzieci i młodzieży, zakończone wspólną wystawą sekcji
- Pogotowie literackie – dialog o literaturze
- Poezja licealna – młodzi ludzie wyjaśnili, że obecnie licealiści bardzo lubią pisać wiersze, jest to forma przepracowania emocji i ważnych wydarzeń, która do nich przemawia. Z chęcią widzieliby współpracę między szkołą, domem kultury lub inną galerią, w której mogłoby się odbyć spotkania poetyckie poza szkołą.

Powyższe pomysły pokazują potencjał na współpracę z innymi instytucjami, np. bibliotekami, szkołami, prywatnymi galeriami. Jeden z uczniów wyjaśnił: „Dużo naszej działalności społeczno-kulturalnej odbywa się w liceum. Skupiamy się na nauce i na wydarzeniach w szkole. Ale gdyby MDK przyszedł do liceum i razem realizowalibyśmy wydarzenie, to lepiej by zadziałała integracja”. Uczniowie zaproponowali, że dobrym wydarzeniem na współpracę jest Tydzień Kultury Uczniowskiej, w ramach którego odbywa się dużo spotkań z ekspertami i twórcami oraz zachodzi integracja międzyszkolna.

Osoby z sektora kultury i Radni

Interesującą nas grupą były również osoby aktywistyczne. Na warsztat przyszli pracownicy i pracowniczki sektora kultury, referatów kultury instytucji samorządowych, osoby działające w Łomży w organizacjach pozarządowych i Radni Rady Miasta. Zaprezentowali miasto i jego zasoby kulturalne ze swojej perspektywy, wnieśli też wiele wskazówek dla MDK-DŚT.

⁵ Jako dobra praktyka i inspiracja wspomniane było CAM – Centrum Aktywności Młodzieżowej w Krośnie, <https://camkrosno.pl/#>

warsztat z osobami aktywistycznymi, fot. MDK-DŚT

POTENCJAŁ KULTUROWY ŁOMŻY – LUDZIE, INSTYTUCJE

- MDK-DŚT
- ROK (Regionalny Ośrodek Kultury)
- Galeria pod Arkadami (znana i ceniona na arenie ogólnopolskiej)
- Magda Sinoff (instruktorka i dyrygentka w MDK-DŚT)
- Młode talenty
- Ciągła współpraca instytucji kultury
- Hala Kultury (nowe miejsce na mapie miasta, z założenia projektowego współpracuje z różnymi instytucjami)
- Stowarzyszenia, np. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej
- Parafie (wspólnota, kościół-przestrzeń, tradycje)
- Liceum Plastyczne
- Stowarzyszenie Youth Human Impact
- Muzea
- Szkolne izby pamięci

DZIEDZICTWO kulturowe Łomży

- Zabytki, m.in katedra, kościoły, budynki szkół
- Legendy
- Sławni Łomżyniacy, m.in. Hanka Bielicka
- Kultura regionalna – kurpiowska
- Kultura Żydowska
- Kultura mieszczańska
- Historyczna wielokulturowość: wyznania prawosławne, ewangelickie, cmentarze
- Bursztyn rzeczny
- Tablice pamiątkowe sławnych Łomżyniaków

POTENCJAŁ KULTUROWY – MIEJSCA, PRZESTRZENIE, w których MDK-DŚT może działać (lub już działa i warto kontynuować):

- Plac Niepodległości
- Hala Kultury
- ul. Farna
- Strzelnica
- Parki miejskie, zieleń, natura
- Bulwary Łomżyńskie
- Rynek
- Osiedla
- Uczelnie
- Domy Seniora
- Park Jana Pawła II

Jaką ROLĘ powinien spełniać DOM KULTURY? Na jakie POTRZEBY odpowiadać? Jakie FUNKCJE spełniać dla lokalnej społeczności?

- Edukować artystycznie
- Rozwijać lokalne talenty
- Mieć zróżnicowanie oferty kulturalnej
- Mierzyć efekty edukacji kulturalnej

- Posiadać nowoczesną, zachęcającą przestrzeń (można mieć dobre pomysły na działania, ale bez infrastruktury działalność będzie ograniczona)
- Posiadać szeroko zakrojoną promocję, komunikacja klasyczna i cyfrowa
- Inicjować współpracę z innymi instytucjami kultury z różnych miast (wymiana artystyczna, grupa artystyczna)
- Inspirować do dialogu pokoleń
- Przyczyniać się do ocalenia tradycji ludowej
- Budować tożsamość lokalną, integrować społeczności (z ulic, osiedli)
- Hyde Park Kultury – aktywne, otwarte przestrzenie kultury dla mieszkańców
- Otwarta oferta dla wszystkich
- Łączyć inicjatywy oddolne z programowymi działaniami
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi
- Posiadać otwartość na nowe dziedziny sztuki
- Budować wrażliwość

TRUDNOŚCI I WYZWANIA W DZIAŁALNOŚCI I DOSTĘPIE DO KULTURY

- Dotarcie do odbiorców – wybór kultury popularnej w kontrze do bardziej niszowej, mniej znanej
- Konkutowanie z internetem – szeroko pojęta sieć internetu daje łatwo dostępną ofertę spędzania wolnego czasu indywidualnie lub w społeczności wirtualnej
- Konkutowanie wydarzeń kulturalnych różnych podmiotów, „walka” o widzów
- Wyzwanie w odkrywaniu lokalnych potencjałów
- Szukanie kanałów komunikacji dopasowanych do różnych grup odbiorców, np. dotarcie do dzieci i młodzieży jest najbardziej efektywne przez szkołę i rodzinę. Ogłoszenia do dyrektorów, nauczycieli i na platformie szkolnej do rodziców.
- Tworzenie i utrzymanie „więzi” z odbiorcą
- Koszty udziału w wydarzeniach

- Brak odpowiedniej infrastruktury dla osób wykluczonych – trudny dostęp do budynku dla osób starszych czy z niepełnosprawnościami
- Angażowanie większych grup społecznych – czy dotrze się do każdego?
- Widoczny brak aktywności odbiorców, brak tradycji udziału w wydarzeniach kulturalnych
- Niewystarczające środki finansowe przeznaczone na kulturę

warsztat z osobami aktywistycznymi, fot. MDK-DŚT

JAK DZIAŁAĆ I CO ROBIĆ, ŻEBY ZAANGAŻOWAĆ KULTURALNIE?

- PRÓBOWAĆ!
- EKSPERYMENTOWAĆ!
- PROWOKOWAĆ!
- Szukać nowych kanałów komunikacji, badać częstotliwość i nowe formy promocji w social mediach
- Szukać autorytetów dla młodych osób

- Mierzyć wyniki i efekty działań – regularna analiza i ocena działań, ich trafności i efektywności
- Edukować przez kulturę
- Kultura jako źródło zabawy
- Wydarzenia interdyscyplinarne – łączenie np. wystawy, koncertu, spotkania
- Organizacja konkursów i nagłaśnianie ich
- Patronaty imprez kultury
- Animatorzy kultury w szkołach i uczelniach, angażowanie dzieci i młodzieży
- Zajęcia plenerowe, wychodzenie w przestrzeń miasta
- Próbować nowych dziedzin
- Sztuka eksperymentalna, unikanie sztampowości
- Wymiana pokoleniowa, doświadczenie i wiedza różnych pokoleń, np. zaangażowanie w Senioradę
- Współpraca z Warsztatami Terapii Zajęciowej
- Otwarcie przestrzeni dla młodzieży i jej oddolnych działań
- „Mapa miasta” – sieć kontaktów kulturalnych
- Ożywić rynek – Hyde Park
- Promocja lokalnych twórców i artystów

Głównym celem zdaje się być „oswajanie” kultury i praca u podstaw. Uczenie wrażliwości kulturowej powinno zachodzić od najmłodszych lat, w placówkach dydaktycznych i w rodzinie. Dom Kultury jako trzecie miejsce, w którym dzieci i młodzież mogą realizować swoje pasje pozaszkolne, może tworzyć wartościowe wspólnoty, osadzać je w tożsamości lokalnej.

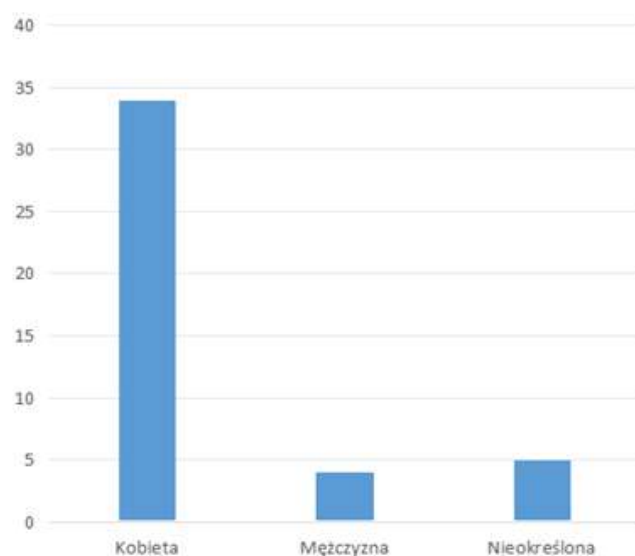
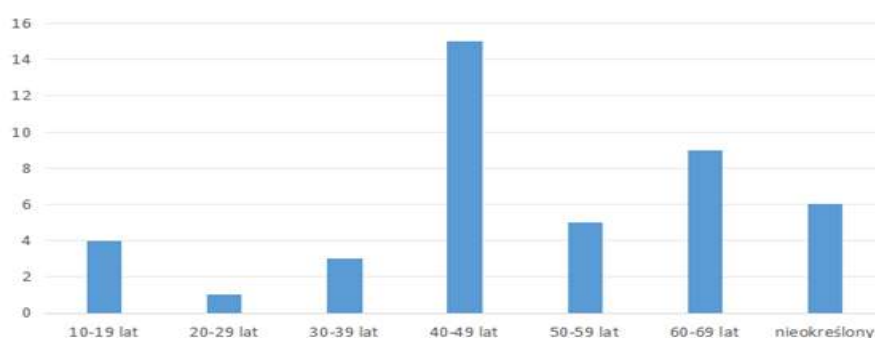

Ankieta

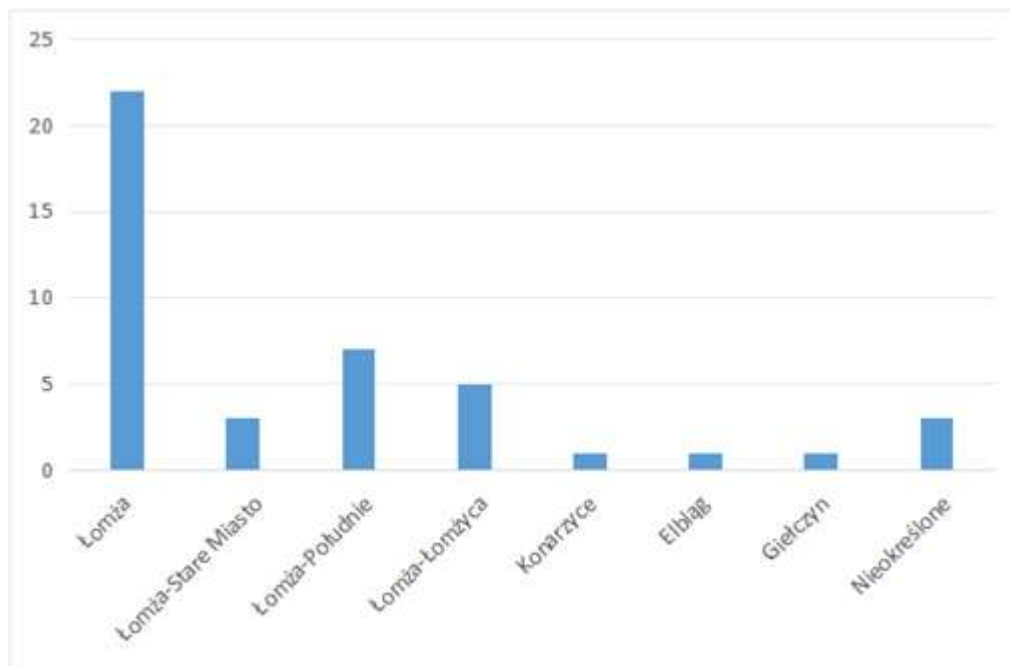
Uzupełnieniem badań jakościowych – rozmów i spotkań badawczych – była ankieta dostępna dla mieszkańców w wersji papierowej i online. Wypełniły ją 43 osoby. W tym rozdziale zaprezentujemy podsumowanie wyników ankiet wypełnionych przez osoby dorosłe w średnim wieku, między 30-60 rokiem życia. Wyniki ankiet wypełnionych przez osoby młodsze, studentów i seniorów zostały uwzględnione we wcześniejszych rozdziałach.

Kilka podstawowych danych o osobach, które wypełniły ankietę:

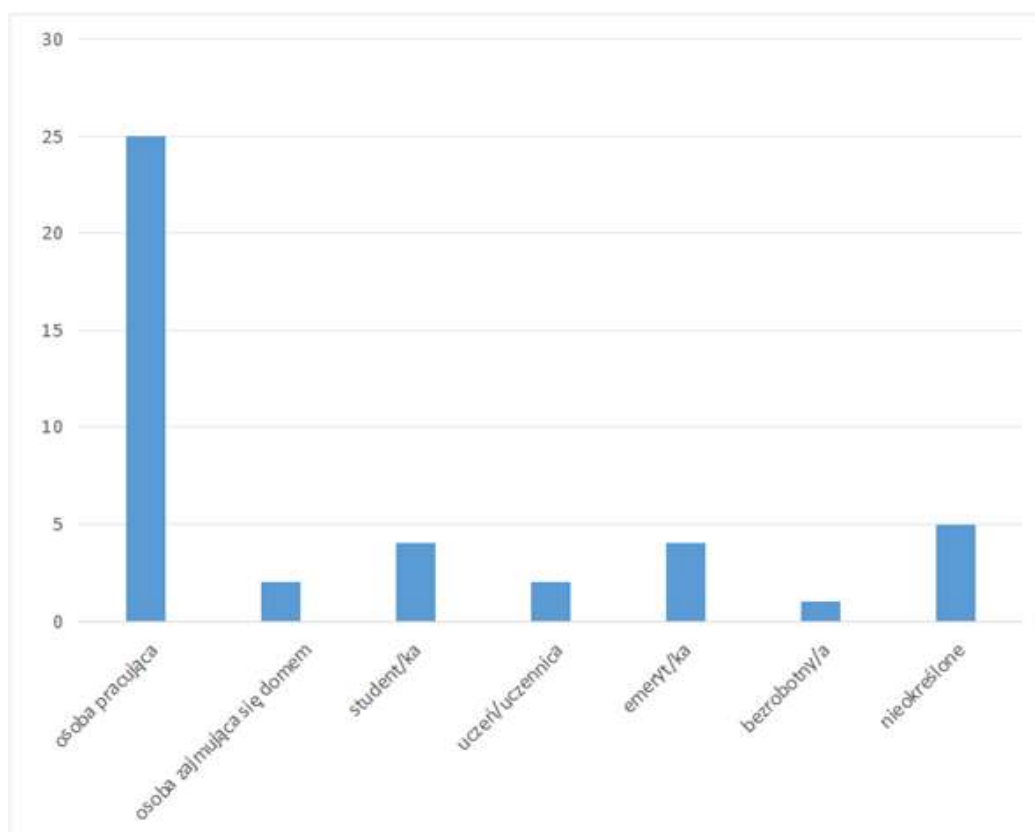
WIEK, PŁEĆ

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

ZAJĘCIE, STAN ZATRUDNIENIA, ROLA SPOŁECZNA

Wśród osób pracujących ankietę wypełniło m.in. kilkoro nauczycieli, pracowników biurowych, prawnik, trener siłowy, florystka, czy osoby posiadające inną prywatną działalnością.

Z jakiej oferty MDK-DŚT korzystam?

- Najchętniej uczestniczę w spektaklach
- Korzystam z teatru i pracowni plastycznej
- Teatralne Poranki z Kulturą i warsztaty plastyczne z tym związane
- Uczestniczę w zajęciach z grafiki warsztatowej
- Korzystam okazjonalnie z warsztatów i wydarzeń tematycznych
- Korzystam z zajęć plastycznych i muzycznych
- Korzystam z oferty koncertowej
- Koncerty, zwłaszcza jazzowe, wystawy, spektakle, warsztaty
- Chór Amici
- Zajęcia wokalne i nauka gry na instrumentach

Jakiej oferty brakuje w domu kultury?

- Brakuje mi ciekawych warsztatów dla osób dorosłych
- Brakuje mi oferty dla dorosłych aktywnych zawodowo, np. wieczornych spotkań twórczych, klubów dyskusyjnych lub wydarzeń łączących kulturę z nauką/popularnonaukowych.
- Brakuje klubu literackiego „Przydałby się dobry, niszowy Dyskusyjny Klub filmowy⁶, ale nie wiem w jakich warunkach. Sala profesjonalna by się przydała, dla 30 osób. Dla klasy szkolnej oraz innej grupy. Ważne jest, żeby rzeczy działały się systematycznie w sposób ciągły. Chodzi o budowanie przynależności. Nie wiem, czy to jeszcze w dzisiejszych czasach jest do osiągnięcia. Zaproszeni goście powinni stanowić śmietankę kultury; bez namiastek, bez kompromisów. To są rzeczy, które procentują w czasie. I nie od razu.”

• ⁶ Kino Galeria organizowane przez MDK-DŚT jest klubem filmowym

Co utrudnia mi korzystanie z oferty MDK-DŚT? Co mogłoby ułatwić korzystanie z oferty domu kultury?

Część osób napisało, że nic im nie utrudnia w korzystaniu z oferty kulturalnej i że regularnie zaglądają do oferty, najczęściej na Facebooku. Poniżej przedstawiamy przykłady utrudnień:

- Mały rozgłos → przydałaby się bardziej rozbudowana promocja, plakatowanie, w internecie i na żywo, dostęp do informacji w różnych miejscach
- Często zbyt późno dowiaduję się o wydarzeniach. Jeżeli nie spotkam plakatu, to brak informacji
- Czasami po prostu zapomnę o wydarzeniach, które się dzieją → Przydatna byłaby aplikacja lub przejrzysty kalendarz online z przypomnieniami
- Godziny wydarzeń niedopasowane do trybu mojego życia
- Wiele osób napisało o ogólnym braku czasu lub sprawach i obowiązkach rodzinnych
- Czas wydarzeń – czasami koliduje z godzinami pracy lub innymi wydarzeniami → Pomogłaby większa dostępność wieczorna i weekendowa
- „Ja bym osobiście chciała dostawać papierowy biuletyn na miesiąc, do ręki; albo raz w tygodniu, w weekend, bo wtedy jest szansa, że przeczytam i coś zaplanuję; ale media społecznościowe insta i wszelkie rolki to chyba dziś niesie świat; młodzi lubią słuchać młodych – to na pewno. Lubią być zaopiekowani słowem, lubią sprawdzać. Chyba kultura potrzebuje dziś cierpliwości. Myślę też, że tak jak idę na wystawę prac, lubię obejrzeć krótki film od autora i o autorze. To rozbudza ciekawość.”

Gdzie Dom Kultury mógłby wychodzić ze swoimi działaniami w przestrzeń Łomży? Z kim mógłby współpracować?

Największą potrzebą okazała się współpraca ze szkołami i uczelniami, o której napisało wiele osób. „MDK musi otwierać się na i do społeczność szkolnej, stąd kultura wyrośnie :)” Padł też pomysł stworzenia rodzaju małej przestrzeni, stoiska, automatu, który na stałe mógłby stać w różnych przestrzeniach miasta i promować działania MDK-DŚT. Takim miejscem może być Galeria Veneda.

Jedna z osób napisała: „Promować się trzeba działaniem dzisiaj, do ludzi, prowadzić otwarty warsztat i zapraszać w sposób ciągły do próbowania rzeczy. Oglądanie na Tik Toku a doświadczanie to dwie różne rzeczy. Dzisiejszy odbiorca ma słabą orientację w realnym świecie kultury. Tak ogólnie rzecz biorąc. Dzielenie się żywym światem kultury w sposób ciągły”.

Polecano również rozbudowanie i kontynuację współpracy z osobami indywidualnymi, które mają ciekawe pomysły i chęć działania z młodzieżą. „Dom Kultury mógłby organizować otwarte spotkania i współpracować z innymi miejscami związanymi z kulturą”. Pojawiały się wymieniane przez inne grupy badane miejsca i przestrzenie, takie jak: działania plenerowe w parkach, na Bulwarach, współpraca z bibliotekami, uczelniami, szkołami, lokalnymi NGO, klubami seniora, kawiarniami.

- „W godzinach pracy DK może iść do szkoły, do samorządu studentów Akademii Łomżyńskiej, przedszkoli, a w godzinach popołudniowych na osiedla (współpraca ze spółdzielniami mieszkaniowymi), do galerii handlowej, ogólnie tam, gdzie są największe skupiska ludzi.”
- W pobliskim parku im. Jakuba Wagi jest scena, którą można zagospodarować i wykorzystać wraz z przestrzenią parku na nowe formaty działań plenerowych
- „Wiele firm na rynku łomżyńskim organizując eventy czy też wydarzenia jubileuszowe, zaprasza artystów zwłaszcza naszych lokalnych. Również Orkiestra mogłaby brać czynny udział w takich wydarzeniach. Mogłyby odbywać się defilady orkiestry przy miejskich wydarzeniach, np. w najbliższym czasie Dni Łomży.”
- Wychodzenie z koncertami na Stary Rynek jest super!
- Plenery fotograficzne i łączenie artystów

Jaka jest moja motywacja do udziału w ofercie kulturalnej Łomży?

- Uczestnictwo w kulturze poszerza wiedzę o świecie, człowieku, daje poczucie wspólnoty z innymi odbiorcami

- Mile spędzony czas z bliskimi
- Wyrosłam w kulturze, jest to dla mnie oczywiste
- Współtworzą ją bardzo mili ludzie i dobrze z nimi spędzać czas
- Ciekawe wydarzenia
- Chęć rozwoju, inspiracji, kontaktu z innymi osobami oraz potrzeba przeżycia czegoś wartościowego poza codziennością.
- Pasja dziecka
- Przystępna cena
- Organizujecie ciekawe projekty typu Cafe Kultura, które wpisały się w kalendarz kulturalny miasta
- Szukam nowych umiejętności, inspiracji, pasji
- Lubię brać udział w wydarzeniach kulturalnych
- Lubię uczestniczyć w ofercie kulturalnej, to część mojego życia, więc nie potrzebuję motywacji
- Lubię być w grupie i rozwijać się
- Rozwój osobisty, hobby

Jak dowiaduję się o ofercie MDK-DŚT? Jaki sposób promocji działań domu kultury jest/byłby najsukuteczniejszy?

- Ogłoszenia internetowe, social media, Facebook, strona internetowa MDK-DŚT
- Sukuteczne byłoby połączenie ogłoszeń w social mediach z newsletterem email i współpracą z lokalnymi mediami → MDK-DŚT posiada newsletter i współpracuje z mediami lokalnymi, portalami i rozgłościami radiowymi
- Dowiaduję się od znajomych, z plakatów, tablicy ogłoszeń

„Znam MDK od zawsze, pokoleniowo, dla mnie to miejsce oczywiste. Promocja poprzez budowanie społeczności różnorodnej: międzypokoleniowej, akcje wsparciowe kulturą, ale też opowiadającą o otoczeniu najbliższym: przyrodzie, historii, pamięci miejsc. Archiwum kultury jako małe społeczeństwo z historią. Fajne byłyby wyjazdy po kulturę gdzieś dalej czasem; nie wszyscy sami się wybiorą: to też jakaś społeczność. Co ważne: musi to być stałe, cykliczne. MDK

ma konkurencję: Halę Kultury; warto ustalić jakie rzeczy są czyje, bo może się zdarzyć tak, że nie uda się rozpoznać organizatora, bo wszystko to samo.”

Nowe działania, które MDK-DŚT mógłby zaproponować mieszkańcom i mieszkankom Łomży?

→ Pomysły:

- Więcej spektakli dla dorosłych
- Więcej koncertów, najchętniej w plenerze i ogólnopolscy artyści
- Dom kultury może przeciwdziałać wykluczeniu
- Oferta dla młodzieży 15-19 lat
- Cykl spotkań z artystami i naukowcami, warsztaty rodzinne, kawiarenki kulturalne, teatr improwizowany, plenerowe kino letnie, zajęcia z animacji poklatkowej i podcastingu, AI
- Zajęcia fotograficzne
- „W okresie przed Wielkanocą chętnie skorzystałabym z warsztatów z robienia pisanek (za pomocą wosku) oraz z wycinanek regionalnych”
- Dla nastolatków kursy z treningu pamięci i szybkiego czytania
- Warsztaty dla osób dorosłych. Ceramika i inne ciekawe warsztaty w przystępnej cenie
- Spotkania z twórcami kultury, inspirującymi ludźmi z szeroko rozumianej sfery kultury, spotkania filmowe
- Kluby tematyczne i grupy hobbystyczne, nowe media i sztuka cyfrowa
- Grupy artystyczne dla dorosłych
- Joga
- Warsztaty robótek ręcznych
- Chór dla dzieci
- „MDK-DŚT robi wszystko, co może aby zaangażować mieszkańców w działania. Moim zdaniem to Urząd Miasta powinien bardziej wspierać i włączać się w Wasze pomysły.”

Dokończ zdanie: Wymarzony dom kultury to miejsce...

- Które łączy tradycję i nowoczesność
- Pełne fajnych ludzi
- Dobrego czasu dla siebie; przystanku, refleksji, rozmowy
- „Które łączy nie dzieli, rozwija a nie zwija, nie ma nic wspólnego z polityką i kościołem, jest miejscem, gdzie chce się iść pomimo deszczu i mrozu”
- W którym można być sobą i się rozwijać
- Miejsce wielu wydarzeń
- Gdzie spotykają się różne pokolenia, idee i pasje – otwarte, przyjazne, elastyczne i odpowiadające na potrzeby społeczności.
- Gdzie znajdzie się miejsce dla każdego
- Gdzie w każdym wieku znajdziesz coś dla siebie
- Jednoczy wszystkie pokolenia
- W którym każdy człowiek chcący wyjść z domu, mógłby znaleźć dla siebie fajną aktywność. Ciekawy koncert, warsztat, spotkanie z ciekawym człowiekiem itp.
- Gdzie każdy, bez względu na wiek, wykształcenie znajdzie dla siebie ofertę
- Miejsce Radosne
- W którym każdy – niezależnie od wieku, doświadczenia czy pochodzenia – czuje się mile widziany, może coś przeżyć, czegoś się nauczyć, coś stworzyć i poczuć, że ma wpływ na kulturę swojego miasta.
- Pełne życia, pozytywnej energii, ciepła i kultury osobistej
- Zdecydowanie większy budynek, nowoczesny, przestronny i duża sala koncertowa
- W którym spotkam ludzi o podobnych zainteresowaniach
- Przyjazne, kreatywne, promujące młodzież
- Wymarzony dom kultury... już jest :) w Łomży!

MDK-DŚT oczami pracowniczek i pracowników

Aby lepiej poznać Miejski Dom Kultury - Dom Środowisk Twórczych w Łomży, obraz dopełni perspektywa jego pracowniczek i pracowników. W MDK-DŚT poznaliśmy wykwalifikowanych instruktorów i trenerów, pracowników kreatywnych, administracyjnych i technicznych, wieloletnich działaczy kultury z różnorodnym doświadczeniem. Wszystkie te osoby działają w tej instytucji z pasją i zaangażowaniem.

warsztat z pracowniczkami i pracownikami MDK-DŚT, fot. MDK-DŚT

Dlaczego tutaj pracujemy?

- Daje nam to szansę robić to, co lubimy
- Lubimy zespół, dobrze nam się razem pracuje
- Pracuję przez pozytywne zasiedzenie
- Mogę projektować, mam wolność twórczą, czuję się nieograniczana, praca w kreatywnym zespole, cały czas jest coś ciekawego
- Nie nudzi się, różnorodność form pracy i każda jest inna

- Różnorodność wyzwań
- Lubię wyciągać z dzieciaków ukryty potencjał i widzieć, ile radości i dobra to przynosi
- Miła atmosfera
- Spotykam muzyków i plastyków, ludzi kreatywnych, młodzież tutaj się swobodnie czuje

Mocne strony MDK-DŚT

- Kreatywni ludzie!!! = wychowankowie i MY !!!
- Mobilność, elastyczność, dyspozycyjność
- Wysoki poziom oferty kulturalnej (edukacyjnej i wydarzeń) i różnorodność edukacji artystycznej
- Doświadczenie i dorobek 45 lat, centrum łomżyńskiej kultury
- Stałe finansowanie zagwarantowany budżet
- Identyfikacja wizualna
- Otwartość
- Kontakty
- Lokalizacja
- Zadowoleni rodzice
- Współpraca z grupami nieformalnymi, współpraca z ngo lokalnymi i ponadlokalnymi
- Udział w międzynarodowych wydarzeniach
- Festiwale filmowe i teatralne
- Sentyment do instytucji, docenianie atmosfery – niektóre grupy wróciły do nas z Hali Kultury, bo tutaj jest klimat

Trudności i wyzwania

- Szczupłość i ograniczenia obiektu: brak wystarczającej ilości pomieszczeń, sali widowiskowej z prawdziwego zdarzenia, pomieszczeń socjalnych, garderoby dla dzieci i artystów → idealnie byłoby mieć oddzielną salę widowiskową, przeznaczoną tylko na występy i oddzielnie sale do ćwiczeń i magazyny. Teraz funkcje pomieszczeń się nakładają

- Niski standard obiektu (potrzeba remontu), m.in. brak dostępności toalet dla niepełnosprawnych, windy, klimatyzacji
- Brak profesjonalnego oświetlenia i innych sprzętów (np. kamery) potrzebnych w działalności, wyeksploatowane sprzęty
- Brak wentylacji dolnej sali (Pop Art)
- Brak parkingów
- Wyeksploatowany samochód służbowy
- Brak dostatecznego wyposażenie pracowni artystycznych, oraz przestrzeni biurowych (sprzęt komputerowy, sieć komputerowa), przydałyby się meble biurowe w standardzie XXI w., dobry komputer do obróbki filmów
- Brak wystarczających środków finansowych (na działalność, płace, sprzęty). Rzadko pozyskujemy środki z projektów. DK+ pierwszy projekt od wielu lat (przydałyby się projekty infrastrukturalne)
- Zbyt duża ilość wskazań do bezpłatnej współpracy – MDK-DŚT służy pomocą innym podmiotom miasta przy okazji różnych wydarzeń, zdarza się, że koliduje to ze statutową działalnością domu kultury – nasze merytoryczne zadanie się rozprasza
- Niewystarczające nakłady na promocję – Dom Kultury chciałby odpowiadać na wszystkie potrzeby mieszkańców, np. zwiększyć ilość plaktów na mieście czy płatnej reklamy w mediach, jednak nie wszystkie te pomysły są na ten moment osiągalne finansowo
- Spadek zainteresowania fizycznym udziałem w imprezach i zajęciach, zbyt mało odbiorców, MDK nie jest pierwszym wyborem, jest dużo instytucji kultury o podobnym profilu, rozproszenie działalności kulturalnej, nakładające się oferty
- Brak wsparcia, zrozumienia ze strony miasta, władz przychylnych kulturze – nie zawsze jest zrozumienie, jak ważne zadanie pełni ośrodek kultury i edukacja kulturalna → budowanie lokalnej tożsamości, rozwijanie lokalnych tradycji i dziedzictwa, praca u podstaw – to serce naszej działalności
- Starzejące się MDK-DŚT
- Starzejące się miasto

- Położenie w dalszej odległości od osiedli mieszkaniowych, w których ludzie spędzają czas i tworzą się tam małe wspólnoty

Kilka pomysłów i marzeń

- Kącik integracyjny i miejsce odpoczynku dla pracowników (nie ma takiej przestrzeni)
- Zwiększenie liczby zajęć artystycznych
- Pomysł → Festiwal Ludzi Dziwnych... (podkreślenie siły różnorodności i niesztampowości)
- Sala Pop Art – wykorzystanie jej na działania młodzieżowe
- Festiwal „Mleczna Droga” – zaangażować lokalne przedsiębiorstwa mleczarskie do wspólnych działań w regionie (np. Piątnica, Zambrów, Grajewo, Kolno)
- Wyjazd pracowników na zagraniczne wymiany i szkolenia międzynarodowe
- Systemowa praca miasta nad kalendarzem kulturalnym na poziomie głównych instytucji, zaangażowanie dyrektorów (np. wszyscy wiedzą, że w czwartki nie robi się koncertów, bo jest dzień Filharmonii)
- Plenery artystyczne
- Prasa graficzna i profesjonalna pracownia drukarska
- Piec ceramiczny
- Plener muzyczno-plastyczny i warsztaty
- Współpraca z Domkiem Pastora (obecnie nie działającym), miejsce mogłoby być pod auspicjami MDK-DŚT

Potencjał kulturowy Łomży. Z czego MDK-DŚT może korzystać?

- Ludzie – pracownicy, współpracownicy, artyści, kreatywni ludzie, znajomości
- Pozostałe instytucje kultury
- Współpraca z grupami formalnymi i nieformalnymi np. uczelniami (warszawskie PJATK, ASP, PW)
- Przyroda, możliwość organizacji wydarzeń w plenerze, muszla, parki
- Tradycje i dziedzictwo – udział w spodziewanych eventach
- Położenie turystyczne (blisko via Baltica, trasa Warszawa-Mazury)

- Tradycje kultury lokalnej: kultura miejska, kultura kurpiowska
- Zespoły muzyczne, lokalni artyści np. bluesmani, targi jazzowe „Dołek”, fotograficy, plastycy
- Reklama w mediach, wsparcie lokalnych marek
- Znani łomżyniacy: Hanka Bielicka, Lutosławscy i Drozdowo, Jakub Waga, Bohdan Winiarski, Adam chętnik (Muzeum Ziemi Łomżyńskiej), Jan Kulka, Henryk Gała

Wnioski

Przeprowadzona diagnoza pokazała, jak ważny jest dla mieszkańców Łomży stały rozwój kulturalny, w tym odpowiadanie instytucji kultury na nowoczesne potrzeby mieszkańców. Spotkania, warsztaty i rozmowy w ramach diagnozy pokazały potrzebę tworzenia więzi lokalnej, budowania tożsamości miasta, integrowania ludzi i instytucji, wzmacniania lokalnego dziedzictwa i wspierania samorozwoju przez całe życie. Każda z grup badanych zaproponowała wiele pomysłów i rekomendacji na nowe działania, a także zarysowała najistotniejsze kwestie dotyczące rozwoju kulturowego miasta.

Najczęściej pojawiającymi się kwestiami było:

- Zauważenie dużego potencjału kulturowego Łomży, a równocześnie niekonieczne w pełni wykorzystanie go przez instytucje kultury (brak efektywnego sieciowania instytucji, rozproszenie oferty, brak dostatecznej siatki wsparcia dla lokalnych artystów).
- Zapotrzebowanie na integrację i zauważenie pewnych grup odbiorców, np. młodzieży, studentów, seniorów, rodziców w cieniu dzieci, grup nieobecnych, a jednocześnie nie do końca efektywne docieranie do tych grup i wykorzystanie ich kompetencji w działaniach kulturalnych.
- Doceniano bogactwo oferty kulturalnej MDK-DŚT, a jednocześnie podkreślano, że ta oferta nie jest wystarczająco lub w odpowiedni sposób promowana i widoczna.

- Doceniano również szeroką ofertę skierowaną do najmłodszych, a równocześnie niewystarczający zasięg tworzonych więzi.

Pytanie, jak spełnić tak liczne wymagania. I czy dom kultury powinien i jest w stanie odpowiedzieć na tak liczne potrzeby? Odpowiedź brzmi: warto, aby próbował. Dom Kultury to miejsce, które w koncepcji tak zwanego „trzeciego miejsca” odgrywa bardzo ważną rolę. Integracja w ramach społeczności pojawia się jako wartość tak samo ważna jak edukacja, obcowanie z kulturą czy rozwijanie pasji. Koncepcja „trzeciego miejsca” autorstwa Raya Oldenburga polega na założeniu, że dobrostan człowieka opiera się na trzech filarach: „pierwszego miejsca” czyli domu, bliskości i intymności, „drugiego miejsca” – miejsca pracy, nauki, gdzie spędza najwięcej czasu i spełnia się zawodowo oraz „trzeciego miejsca”, czyli przestrzeni, gdzie człowiek, realizując swoje zainteresowania i potrzebę przyjemności, nawiązuje i trzyma w napięciu relacje społeczne. Może to być zarówno biblioteka, kino, teatr czy dom kultury właśnie, ale też lokalna kawiarnia, park czy boisko. Jak zauważa Oldenburg „trzecie miejsce” jest szczególnie ważne dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, budowy demokracji oraz wzmacniania społecznej solidarności.

Miejski Dom Kultury - Dom Środowisk Twórczych w Łomży, ze swoją 45-letnią tradycją i doświadczeniem ma potencjał, żeby łączyć w swoich działaniach dziedzictwo lokalne z nowoczesną kulturą, łączyć różne grupy społeczne i tworzyć dialog międzypokoleniowy, odpowiadać na potrzeby kulturalne mieszkańców, ale także słuchać ich i dawać przestrzeń na oddolne działania tak, aby wspólnie rozwijać sprawczość jednostek i złożoną tożsamość miejsca. Wszystko to składa się na rozwój lokalnej społeczności.

Dalszego kreatywnego rozwoju i działań tworzonych wspólnie z mieszkańcami życzymy Miejskiemu Domowi Kultury – Domowi Środowisk Twórczych!

Opracowanie raportu i badania:
Justyna Orlikowska | Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna

Konsultacje lokalne:
pracowniczk i pracownicy
Miejskiego Domu Kultury - Domu Środowisk Twórczych w Łomży

Zasmakuj
w Łomży

Niniejsza publikacja powstała w ramach programu
Narodowego Centrum Kultury
Dom Kultury+ Edycja 2025 Zadanie I - Inicjatywy Lokalne

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu
Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025